

Milé čitateľky a čitatelia,

v tomto dvojčíisle Monitoru zahraničnopolitického myslenia sa venujeme pohľadom dvoch think tankov do blízkej budúcnosti - očakávaniam Talianskeho inštitútu pre medzinárodné politické štúdie pre rok 2022, ale aj výhľadu Atlantic Council do roku 2030. Priestor dávame aj otázkam vývoja na východ od našich hraníc v kontexte s vojenskými a diplomatickými aktivitami Ruskej federácie, možnými scenármi vývoja v prípade vojenskej agresie. Prinášame aj kritickú analýzu Macronovej vízie pre Európu, názory viacerých expertov, či sú USA skutočne späť, analýzu dopadu vývoja v regióne MENA a v Indopacifiku na európsku bezpečnosť. V závere prinášame pohľad think tanku Desk Russie na to, čo znamená ruské ultimátum pre Západ a ako vyzerá americko-čínska technologická súťaž.

Príjemné čítanie vám praje

Tím Odboru analýz a plánovania / Oddelenia strategických analýz

SVET V ROKU 2022

Pozeráme sa na scenár „návratu do budúcnosti“?

VITAJTE V ROKU 2030

Náhlpad Atlantic Council do možného vývoja po pandémie

AKO UVAŽOVAŤ O VOJNE NA UKRAJINE?

Timothy Snyder: ani Kreml nevie, či bude vojna

DEŇ PO RUSKOM ÚTOKU

Tri scenáre vojny na UA podľa Foreign Affairs

MACRONOVA MYLNÁ VÍZIA PRE EURÓPU

Vnútné rozpory v EÚ zabránia jeho snom?

SÚ USA SPÄŤ?

Pohľad medzinárodných expertov na prvý rok Bidena

BEZPEČNOSŤ NA BV A V INDOPACIFIKU

Dopad na európsku bezpečnosť

O RUSKOM ULTIMÁTE PRE ZÁPAD

Desk Russie v konfrontácii s RU think tankami

TECHNOLOGICKÁ SÚŤAŽ USA - ČÍNA

Súčasný status quo je neudržateľný

Taliánsky inštitút pre medzinárodné politické štúdie (ISPI) pripravil obsiahlu prognostickú štúdiu. Konštatuje, že svet prešiel rokom 2021 so zatajeným dychom. Bol to rok globálneho oživenia po najintenzívnejších vlnách pandémie, ale aj energetickej krízy. Bol to rok ambiciózných očkovacích kampaní, ako aj vysokej inflácie. Veľká časť tohto roka nás už posunula ďalej do budúcnosti: od výziev spojených s ekologickou a digitálnou transformáciou až po ambiciózne (a už spochybnené) investičné plány, ktoré spustili US a Európa. Veľká časť tohto roka nás však vracia tiež späť do minulosti, medzi čoraz menej „globálnu“ globalizáciu, rastúcu rivalitu medzi CN a US v podobe potenciálnej novej studenej vojny, a pandémie, ktorá ešte nie je porazená. Stručne povedané, rok 2022 by mohol vyzerat' ako scenár „návratu do budúcnosti. Štúdia zahŕňa veľké množstvo oblastí – okrem globálnych trendov týkajúcich sa pandémie, svetovej ekonomiky či klimatických zmien, sa venuje konkrétnym regiónom a súvisiacim témam. Nájdeme tu tak otázku možného návratu k „trumpizmu“ v US, problematiku iránskej jadrovej dohody, krízy v Afganistane či Líbyi, charakteristiky politických lídrov Olafa Scholza a Tsai Ing-Wen, analýzy volieb vo FR a BR, a nakoniec tiež pojednanie o krízových regiónoch východnej Ukrajiny a Stredomoria. Uvádzame krátky výber:

- 1) Návrat k „trumpizmu“? - v lete umiernené a reaganovské krídlo Demokratickej strany prejavilo svoje výhrady voči návrhom Bidenovej administratívy. Čo urobil Biden, aby prekonal odpor vo vlastnej strane? Pokiaľ ide o rozhodovaciu právomoc, neurobil veľa preto, aby si získal celú stranu a pokúsil sa rozbiť jednotu Republikánov. Tvrdý boj v strane aj v Kongrese však naznačuje, že len málo ľudí verí, že niekdajšie ambiciózne sľuby budú splnené, a nie je nepravdepodobné, že vyčerpávajúce rokovania premenia Bidenov mandát na „taviaci kotol sklamaní“. Medzitým prúd migrantov z Mexika mení juh na sud s prachom, ktorý dáva trumpistom nový impulz; zatiaľ čo samotný Trump nikam neodišiel. A najväčším rizikom pre Bidena a demokratov je, že ich politika plná vyčerpávajúčich, i keď nevyhnutných rokovaní, bude vyzerat' nepríťažlivo, nevzbudí žiadne emócie a nepodarí sa im vyvíesť z Trumpovho košiara žiadneho voliča.
- 2) Iránska jadrová dohoda - akákoľvek spolupráca kľúčových aktérov by bola vítaná. Keďže však US sú na ceste von z regiónu, CN – prinajmenšom komerčne, ale aj politicky – do regiónu expanduje a RU sa etablovalo ako sprostredkovateľ tvrdej bezpečnosti, v regióne stále hrozí konfrontácia medzi týmito tromi globálnymi rivalmi, ktorú by mohla vyvolať lokálna kríza. Rovnako tak by sa konflikt na nízkej úrovni medzi Izraelom a Iránom mohol rýchlo vymknúť spod kontroly. V tomto kontexte si ťažko predstaviť, ako by sa globálne mocnosti zjednotili pri jadrovom rokovaní, ako to bolo počas posledného kola rozhovorov v r. 2013 až 2015. Napriek tomu v západných hlavných mestách existuje očakávanie, že IR sa rozhodol vrátiť k dohode s cieľom zmierniť tlak sankcií poškodzujúcich jeho ekonomiku. Jednoduchý návrat k pôvodnej dohode s prísnyimi limitmi na iránsky jadrový program umožňujúci zrušenie sankcií je však čoraz viac diskutabilný kvôli technologickému pokroku Teheránu, ako aj nepredvídateľnosti americkej politiky, ktorá bráni obnoveniu aktivít Západu. Namiesto toho sa dočasná dohoda ponúkajúca „menej za menej“ teraz považuje za míľnik k neskoršej možnej dohode „viac za viac“. Namiesto zmiernenia sankcií by US a ďalšie krajiny mohli rozmraziť iránske aktíva držané výmenou za to, že IR ukončí obohacovanie uránu nad 4% a zastaví inštaláciu moderných centrifúg. Na naštartovanie rokovaní by mal Washington tiež zabezpečiť, aby jeho režim sankcií nebránil humanitárnym dodávkam. Naposledy rozhovory s IR o dohode trvali dvanásť rokov. Tentoraz si svet nemôže dovoliť takúto nedbalosť.
- 3) Voľby vo FR - výsledok zostáva neistý. FR prechádza veľkým posunom doprava, tak v spoločnosti, ako aj v oblasti politickej ponuky. Istotou je, že ľavica nemá viac-menej žiadnu šancu na zvolenie, pretože je rozdelená medzi viacerých kandidátov a má najhoršie hodnotenia v prieskumoch za posledné desať ročia. Nebezpečenstvo pre Macrona teda pravdepodobne prichádza z druhej strany politického spektra. Ak by krajná pravica vyhrala pod vedením Le Penovej alebo novinára Zemmoura, vyvolalo by to šokové vlny v celej Európe a oslavy v Budapešti a vo Varšave. EÚ by to dostalo do nebezpečnej oblasti turbulencií. Ak by bola zvolená kandidátka republikánskej pravice, musela by v krátkom čase vyriešiť niekoľko vážnych dilem. Valérie Pécresse zastáva kombináciu ekonomicky liberálnych a sociálne konzervatívnych názorov, no je proeurópska. Bude však musieť vziať do úvahy skutočnosť, že niektorí jej voliči nielenže zastávajú silné názory na imigráciu, bezpečnosť a identitu, ale sú stále kritickí voči EÚ v mene obrany francúzskych národných záujmov. V každom prípade pre Európu ako celok bude výsledok druhého kola francúzskych prezidentských volieb diktovať podobu budúcnosti.

Pandémie sa často ukázali ako zlomové body v histórii. Čierna smrť pomohla podkopať feudalizmus, a podľa niektorých názorov španielska chrípka naklonila rovnováhu v prospech spojencov v posledných dňoch 1. svetovej vojny. Avšak súčasná pandémia bola menej narušiteľom a viac akcelerátorom trendov, ktoré už dávno pred jej vypuknutím narušili štruktúru medzinárodného systému po studenej vojne. Dva vyčerpávajúce roky po pandémii máme pocit, že sme už videli všetko. Ale môže sa stať, že sme ešte nevideli nič. Mnohé z dopadov COVID-19 na ľudskú civilizáciu v skutočnosti ešte nie sú viditeľné. Veľká časť nezápadného sveta stále čaká na dostatočné množstvo vakcín a dôsledky pandémie vyvolaných hospodárskych poklesov sa prejavia v priebehu mnohých rokov, rovnako ako dopady niekdajšej globálnej finančnej krízy z r. 2008. Medzitým čínsko-americký antagonizmus umocnený krízou verejného zdravia vyvoláva po desaťročiach relatívneho mieru medzi najmocnejšími štátmi sveta strašidlo rozsiahleho konfliktu. Neúspechmi trpí tiež globalizácia a multilateralistická architektúra navrhnutá po 2. svetovej vojne na udržanie mieru.

Čo nás teda čaká? Ešte dlho bude COVID-19 vrhať dlhý tieň na komunity, pracoviská, trhy, bojiská a rokovacie miestnosti. Ale aj keď sa odstredivé sily, ktoré odvádzajú svet od multilateralizmu a smerujú k multipolarite, zrýchľujú, budúcnosť nie je pevná a môžeme ju formovať. Atlantic Council tak prináša tri alternatívne svety – 1) Novú studenú vojnu, 2) Svet pod vplyvom klimatických zmien a 3) Renesanciu demokracie. Zámerom nie je predpovedať, čo príde ďalej, ale skôr zdôrazniť faktory, ktoré by mohli viesť svet v jednom alebo druhom smere – a tak poskytnúť poznatky, ktoré môžu podnietiť stratégov, aby sa pripravili na možné výzvy a usilovali sa o svetlejšiu budúcnosť prijímaním obozretných rozhodnutí v súčasnosti. Scenáre v tejto desaťročnej prognóze vychádzajú z významných trendov načrtnutých nižšie, ktoré už menia dnešný svet a pravdepodobne budú formovať svet aj o desaťrocie:

- 1) Zázrak vakcíny a s ním spojené upozornenie - vývoj vakcín proti COVID-19 bol pozoruhodne rýchly, pričom ak by tomu tak nebolo, počet úmrtí by bol teraz niekoľkonásobne vyšší. Prinesie však súčasná kríza ponaučenie pre nasledujúce? Rozsah tejto pandémie by nemal svet ukolísať k myšlienke, že ďalšia sa v blízkej budúcnosti neobjaví. Poučíme sa z nespravodlivého dodávania vakcín? Získa rozvojový svet nabudúce výrobné kapacity na zabezpečenie rýchlejšej distribúcie? Pochopil rozvinutý svet, aké dlhodobé škody už boli napáchané na jeho povesti vo zvyšku sveta?
- 2) Technológie a ich odvrátená strana - ak veda vyšla z pandémie ako víťaz, technológia bola tesne na druhom mieste. Bez počítačov a konektivity by lockdowny mohli zastaviť väčšinu ekonomickej aktivity. Budúcnosť práce bude hybridná - do tej miery, do akej môžu pracovníci profitovať z flexibility, by to mohol byť pozitívny vývoj pre udržanie väčšieho počtu ľudí v zamestnaní. Ďalšie výzvy, vrátane dlhodobej neistoty zamestnania s postupujúcou automatizáciou, však ponúknu viac skúšok, ale málo jednoduchých riešení.
- 3) Deglobalizácia - rozvojový svet stratil mnohé výhody globalizácie – aspoň zatiaľ. Významná časť kedysi rastúcej globálnej strednej triedy sklzla späť do chudoby v dôsledku pandémie, čím zvrátila možno najväčší úspech ľudstva za posledné desaťročia. Bez cieľených politických zásahov je svet na pokraji návratu do dvojrychlostného sveta „tých čo majú“ a „tých čo nemajú“. Niektoré krajiny získajú silu z prekonania výziev súvisiacich s pandemiou, no tie najslabšie pravdepodobne zažijú rastúcu politickú nestabilitu a dokonca zlyhanie štátu.
- 4) Prehĺbenie domácich problémov - dnes je väčšia nerovnosť nielen medzi rozvinutými a rozvojovými krajinami, ale aj v rámci mnohých z týchto krajín samotných. Ide o druhú veľkú globálnu hospodársku krízu za niečo viac ako desať rokov. Budúcnosť práce zostane turbulentná, najmä pre menej kvalifikovaných - pandémia podnietila zamestnávateľov v niektorých odvetviach, aby investovali viac do robotiky a automatizácie, než do naboru a školenia pracovníkov. Už pred koronakrízou existovalo množstvo predpovedí, že prichádza väčšia automatizácia. Táto prax by sa teraz mohla zrýchliť a ďalej zvyšovať nerovnosť a neistotu zamestnania.
- 5) Nový svetový poriadok 2.0 - vzhľadom na to, koľko vzájomnej nedôvery zasiala pandémia medzi CN a Západom, bude pre nich ťažké dosiahnuť konsenzus vo viacerých kľúčových otázkach. BR OSN bola paralyzovaná tým, že RU a CN spolupracujú na uplatňovaní práva veta. Žijeme vo veku multipolarity bez multilateralizmu.

Ďalšie body sa týkajú klimatických zmien (kde paradoxne čínsko-americká konkurencia môže priniesť pozitíva), vyvažovania bipolárneho sveta stredne veľkými krajinami, európskej strategickej autonómie, stratégie pre indo-pacifický región a rastúcej internacionalizácie konfliktov.

Celá analýza je tu: <https://www.atlanticcouncil.org/content-series/atlantic-council-strategy-paper-series/welcome-to-2030-three-visions-of-what-the-world-could-look-like-in-ten-years/>

Známy americký historik svoj článok začína konštatovaním, že sa ho stále pýtajú, či RU znova napadne UA. Snyder odpovedá, že nevie. Naposledy, keď RU zaútočilo na UA v r. 2014, podarilo sa mu vývoj predpovedať správne, hoci išiel proti hlavnému prúdu. Tentoraz si všetci oveľa viac uvedomujeme, že k útoku môže dôjsť, keďže sa to už raz a nedávno stalo. RU má pripravené vyše sto tisíc vojakov na hraniciach, ako aj v už obsadených častiach UA. To však ešte neznamená, že vieme, čo bude ďalej. Snyder si nie je istý ani tým, či samotný Kremľ vie, čo bude ďalej, a či ohľadom budúcnosti existuje zhoda medzi ruskými elitami.

Invázia na UA by bola hrôzou pre UkrajincoV, ktorí neurobili nič, aby ju vyvolali. Ale invázia by bola tiež neskutočne hlúpy krok RU a uvedomuje si to aj viacerí Rusi. Pravdepodobne by sa to podobalo sovietskej invázii do AF v r. 1979: najprv zdanlivo úspešná, po niekoľkých rokoch však ničiaca samotný systém. Ale o čo vlastne ide? Prečo teraz a prečo UA? V r. 2014 bola ruská invázia súčasťou väčšej ofenzívy proti demokracii v Európe a US. RU dokázalo presadiť svoje vlastné politické pohľady prostredníctvom západných médií a dokonca vyvolalo pochybnosti o svojich vlastných útočných operáciách. Ruské propagandistické víťazstvo tak bolo podnetom ku kybernetickej vojne proti EÚ a US. Tentoraz však bola ruská propaganda oveľa menej efektívna. Putinova hrozba invázie na UA je jasne spojená s Európou a US, ale tentoraz možno iným spôsobom. Namiesto invázie bez varovania sa RU ostantatívne pripravilo na inváziu a potom varovalo Západ, že čokoľvek sa stane, je len jeho chyba. RU odsunulo Európanov nabok a trvalo na tom, aby hovorili priamo s Američanmi. To priviedlo UA (opäť) do sféry americkej politiky v konfigurácii, ktorá je pre prezidenta Bidena neprijemná. Možno práve o to ide. Moskva uprednostňuje Trumpovu administratívu pred Bidenovou – nezabudnime, že Trump vyhlásil, že v druhom funkčnom období by US mohli vystúpiť z NATO. Všetko, čo Bidena oslabuje, by sa mohlo považovať za záujem RU, resp. Putinovho režimu.

Známa Putinova esej o UA z júla minulého roku, v ktorej je popieraná ukrajinská identita, vlastne predstavuje neistotu ohľadom samotnej ruskej identity, pretože keď tvrdíte, že vaši susedia sú vaši bratia, máte krízu identity. V Putinovej eseji chýba budúcnosť pre RU, pričom národ potrebuje budúcnosť omnoho viac, než minulosť. A myšlienka, že diktátor v jednej krajine rozhoduje o tom, kto je v susednej krajine národ a kto nie, je známa ako imperializmus. To, že Putin svetu nerozumie, však neznamená, že ho nemôže zmeniť. Na rozdiel od RU je UA demokracia. Na rozdiel od Putina sa Zelenskyj dostal do úradu v legitímnych voľbách, v ktorých mali opoziční kandidáti (jeden z nich bol úradujúci prezident) prístup k médiám a mohli súťažiť (to je zásadný rozdiel medzi UA a RU: na UA prezidenti prehrali voľby a odišli z úradu, čo sa v RU ešte nestalo). Jedným z ústredných prvkov tradičných ruských útokov na UA bolo, že ruskojazyčné obyvateľstvo je vystavené útlaku. To je koncepčne zavádzajúce, pretože väčšina UkrajincoV je do istej miery „ruskojazyčné“ - sám ukrajinský prezident je jedným z „ruskojazyčných“.

TREBA VYSKÚŠAŤ ROKOVANIA NA ŠIRŠOM ZÁKLADE, KTORÉ BUDÚ AKCENTOVAŤ PREMISU, ŽE V EURÓPSKOM BEZPEČNOSTNOM SYSTÉME NIEČO NIE JE V PORIADKU

Čo teda robiť? Rokovania sa zdajú byť nevyhnutné a zároveň veľmi náročné. Ukrajinci by samozrejme mali byť ich súčasťou. Prax vylúčenia dotknutej krajiny z diskusií o jej budúcnosti má za sebou zlú históriu. Amerika v skutočnosti nemôže niesť za všetko zodpovednosť, takže nemôže poskytnúť to, čo Rusi zrejme chcú. Želaním Ruska je alternatívna realita, v ktorej sa RU neodcudzilo svojmu susedovi tým, že ho napadlo. Možno by chcelo stav, ako keby sa ZSSR nerozpadol, resp. staré sovietske impérium drží pohromade z obdivu k RU. To sú sny, ktoré nikto nedokáže splniť. Stratégia RU popritom nevyzerá byť zameraná na dosiahnutie udržateľnej a zmysluplnej dohody - Moskva predložila dva návrhy zmlúv; v ktorých sa od Američanov žiada prijať ustanovenia, o ktorých Kremľ určite musí vedieť, že sú neprijateľné. US nemôže de facto rezignovať na suverenitu iných krajín, najmä UA. Zdá sa, že stojí za to vyskúšať rokovania na širšom základe, ktoré sa neobmedzujú len na konkrétne nároky či ambície RU, ale akceptujú základnú premisu, že v európskom bezpečnostnom systéme niečo nie je v poriadku. To, čo to môže byť, bude samozrejme vyzeráť inak v rôznych hlavných mestách, napríklad v Kyjeve. Ale o tom je vyjednávanie. Jedna vec, ktorú majú US a RU spoločné, je, že práca ich diplomatov bola v ostatných rokoch znehodnotená. Možno by tak mali dostať niečo dôležité, na čom by mohli pracovať, niečo, čo by sa mohlo zapísať do skutočnej histórie.

Článok je tu: <https://snyder.substack.com/p/how-to-think-about-war-in-ukraine>

Americký magazín *Foreign Affairs* prináša súhrn scenárov, ktoré by sa potenciálne mohli v najbližšom období odohrať v relácii UA-RU. Konštatuje, že napriek množstvu stretnutí v ostatných týždňoch sa zúčastnené strany nepriblížili k diplomatickému riešeniu ani k zníženiu napätia na ukrajinsko-ruskej hranici. Prezident Putin sa nesnaží o nič iné ako o úplnú demontáž bezpečnostnej architektúry Európy po studenej vojne a zrušenie základných medzinárodných dohôd upravujúcich práva štátov na sebaurčenie – výsledok, ktorý US a ich partneri a spojenci nikdy neprijmú. Za predpokladu, že diplomacia zlyhá, existujú tri možné scenáre. Ktorý z nich sa uskutoční, bude do značnej miery závisieť rozhodnutia Putina a zváženia, ako môže najlepšie dosiahnuť svoje konečné ciele - ochromenie ukrajinských vojenských kapacít, zasatie rozporov v ukrajinskej vláde a v konečnom dôsledku premena UA na neúspešný štát, čo by znamenalo koniec UA ako čoraz vážnejšej bezpečnostnej výzvy. Putina znepokojujú vyhladky na prosperujúci demokratický model v regióne, čo by ruským občanom mohlo poskytnúť čoraz inšpiratívnejší rámec pre demokratickú tranzíciu v ich vlastnej krajine. Tvárou v tvár klesajúcemu vplyvu nad ukrajinskou vnútornou a zahraničnou politikou môže Kremľ dosiahnuť svoje ciele iba vojenskou silou.

Prvý scenár by zahŕňal donucovacie diplomatické riešenie súčasnej krízy. RU by mohlo pristúpiť k formálnemu uznaniu alebo anektovaniu okupovaného Donbasu (Komunistická strana Ruskej federácie už predložila ruskej Štátnej dume návrh zákona, ktorý by uznal separatistické štáty na Donbase podobným spôsobom, akým RU uznalo Abcházsko a Južné Osetsko). To by Kremľu umožnilo vyhnúť sa ďalšej vojenskej eskalácii, no napriek tomu by to znamenalo „vít'azstvo“. Ruské vedenie by tiež mohlo dúfať, že podnieti UA k nesprávnemu odhadu podobnému tomu, ktorý v r. 2008 urobil gruzínsky prezident Saakašvili, ktorý sa rozhodol bojovať proti separatistom v Abcházsku a Južnom Osetsku, čím poskytol Kremľu zámienuku na dodatočnú vojenskú akciu a snahu o jej legitimizáciu. Samotné takéto kroky by však pre RU nepredstavovali reálny zisk; len by potvrdili status quo a RU by stratilo potenciál vložiť do ukrajinskej vnútornej politiky prokremľskú „piatu kolónu“. Ak Putin pôjde týmto smerom, US a NATO môžu stále reagovať dodatočným nasadením síl pozdĺž východného krídla NATO, čomu sa chce Kremľ vyhnúť.

Druhý scenár by zahŕňal obmedzenú ruskú ofenzívu s obmedzenou vzdušnou silou s cieľom zmocniť sa ďalšieho územia na východnej UA a v Donbase. V tomto scenári by Rusko obsadilo Mariupol, významný ukrajinský prístav na Azovskom mori, ako aj Charkov, mesto so symbolickým významom ako medzivojnové hlavné mesto Ukrajinskej sovietskej socialistickej republiky. RU by sa tiež mohlo pokúsiť o ambicióznejšiu rozšírenú verziu tejto ofenzívy vykonaním kliešťového pohybu z východu a juhu s pozemnými, vzdušnými a námornými silami. Z juhu by RU mohlo vybudovať most spájajúci Krym s ruskou pevninou, a mohlo by tiež spustiť obojživelnú operáciu na dobytie Odesy, a následne sa pokúsiť spojiť s ruskými silami, ktoré sú už umiestnené v Podnestersku. Takýto krok by pripravil UA o životne dôležité hospodárske prístavy, uzavrel by ju do vnútrozemia a vyriešil by dlhodobé logistické problémy RU so zásobovaním Krymu, vrátane vody. Bola by to obrovská operácia, ktorá by si vyžadovala všetky sily, ktoré RU zhromaždilo na Kryme a pozdĺž východných a severných hraníc UA. RU by svoje sily vystavilo ťažkej mestskej vojne, zdĺhavej vojenskej kampani a nákladným povstaniam. Navyše, obsadenie a udržanie terénu na dlhodobú okupáciu by oslabilo UA, ale nevedlo by k zlyhaniu štátu.

Preto tretím a najpravdepodobnejším scenárom je rozsiahla ruská ofenzíva využívajúca pozemnú, vzdušnú a námornú silu na všetkých osiach útoku. V tomto scenári by si RU vytvorilo vzdušnú a námornú prevahu čo najrýchlejšie. Niektoré ruské pozemné sily by potom postupovali smerom na Charkov a Sumy na severovýchode a iné, ktoré sú teraz na Kryme a Donbase, by postupovali z juhu a z východu. Medzitým by ruské sily v BY mohli priamo ohroziť Kyjev, čím by zadržali ukrajinské sily, ktoré by sa inak mohli presunúť, aby posilnili východ a juh. Ruské sily by zrejme dobyli a držali územie na vytvorenie a ochranu zásobovacích línií, a potom by sa po dosiahnutí priaznivého diplomatického urovnania stiahli. Táto operácia by sa zamerala na útoky na ukrajinskú vládu, kritickú infraštruktúru a miesta dôležité pre národnú identitu Ukrajincov. Ak by všetko išlo podľa plánu Ruska, UA by ako štát čelila totálnemu zlyhaniu.

Bez ohľadu na to, či sa RU rozhodne pre obmedzenejšiu inváziu alebo masívny útok, dôsledky, ktorým by malo čeliť zo strany US a ich spojencov, musia byť bezprecedentné, ako už predtým varovala Bidenova administratíva. Možné konkrétne kroky US sú predmetom ďalších častí analýzy *Foreign Affairs*.

Článok je tu: <https://www.foreignaffairs.com/articles/ukraine/2022-01-21/day-after-russia-attacks>

Autormi analýzy sú riaditeľ Centra Henryho A. Kissingera pre globálne záležitosti prof. Francis J. Gavin a prezidentka Center for European Policy Analysis Alina Polyakova. Autori komentujú FR prezidenta Macrona odrážajúc sa od starých „gaullisticko“ – amerických polemík ohľadne amerického bezpečnostného dáždika v Európe a francúzskej snahy o výber vlastnej európskej cesty bez US ovplyvňovania. Prezident Macron si vo svojom vystúpení 19.1.2022 v EP na úvod FR PRES v Rade EÚ vypožičal myšlienku de Gaulla, keď vyzval Európu k „jednému silnému hlasu v otázke európskej bezpečnosti“. Pre Macrona strategická autonómia znamená Európu s jej vlastným miestom vo svete a jej vlastnou schopnosťou ovplyvňovať procesy v ňom, aj keby to znamenalo pokračovanie bezpečnostného paktu s Ruskom, voči ktorému US nabádajú k sankciám. Macron, podobne ako de Gaulle, nechce Európu, ktorá bude bezmocným pozorovateľom boja o vplyv vo svete medzi vzráhajúcou sa Čínou a US.

Podľa autorov však dnešný svet je iný, ako studená vojna pred 60 rokmi a Macronova vízia to neberie do úvahy. Svet nie je bipolárny. Strategických výziev, s ktorými zápasí Aliancia je omnoho viac, vrátane klimatických zmien a digitálnych technológií. Macronova vízia je vnútorne protikladná (chce nezávislé národné rozhodovanie, zvyšovanie vplyvu FR v iných krajinách, zároveň zachovať neochvejnú solidaritu s partnermi v EÚ, v oblasti európskej bezpečnosti postupne obnovovať dôveru s Ruskom.). Macronova vízia vychádza z predpokladu, že EÚ je vo svojej zahraničnej a obrannej politike jednotná. Nedávne debaty o Rusku, Číne aj o samotných US ukazujú, že nie je. Ak by strategická autonómia mala vychádzať len z rešpektovania národných záujmov, bola by neefektívna. Sila NATO spočíva v princípe, že každý člen je ochotný presunúť časť svojej slobody konania v prospech spoločného dobra.

Bolo by v záujme US mať v EÚ silnejšieho partnera, pretože má na to predpoklady – predstavuje najbohatšiu a najvzdelanejšiu časť sveta. Po Trumpovi v US, po chaotickom odchode z Afganistanu a nekoordinovanom založení AUKUS by vlastná európska bezpečnostná stratégia bola aj pochopiteľná a prínosná pre kolektívnu bezpečnosť. Pre US by tak bolo ľahšie sústrediť sa na zadržiavanie CN. Tvrdenie, že US nechcú európsku strategickú autonómiu je mýtus. Clinton aj Obama sa chceli postupne stiahnuť z Európy, ale ponechať kontinent zraniteľným bez schopnosti ubrániť sa by potešilo iba CN a RU. Realita zarážajúco ukazuje, že EÚ nie je schopná bez zapojenia US odstrašiť RU pred agresiou na vlastnom európskom kontinente. Macron by sa mal, namiesto ambície viesť celú Európu pri riešení všetkých horúcich problémov sveta, sústrediť na niekoľko kľúčových oblastí, v ktorých by Európa úzko spolupracovala a koordinovala konanie s US. Napr. zvýšiť investície do obrany svojho susedstva.

Francúzsko nehovorí v mene EÚ. Vnútri únie je veľká nezhoda v tom, ako odpovedať na celý rad vážnych výziev. Množstvo bezpečnostných iniciatív EÚ (aj PESCO) nenašlo zhodu v prioritách a de facto neexistujú. S Ruskom chce Macron viesť vlastný dialóg, ale jeho vlastní spojenci, ako Poľsko a ďalší východoeurópski partneri z NATO, chcú mať na svojom území k jeho obrane vojakov US. Samotné US sú témou rozdeľujúcou EÚ, podobne CN (nedávny príklad Litvy potvrdzuje schizmu). Chybný a nebezpečný je predpoklad Macrona, že únia je jednotný a stabilný hráč na pozitívnej trajektórii. Naopak - po Brexite a DE voľbách je únia pod tlakom.

Macron sa však nemýli v jednom – v potrebe prehodnotiť priority EÚ a potom podľa nich konať. Každá nová stratégia sa však musí opierať o princípy. Jedným z nich je potreba vygenerovať vnútorný konsenzus v najzávažnejších bezpečnostných výzvach súčasnosti. Aktuálna ruská hrozba predstavuje kľúčový test nielen v oblasti vojenských rozhodnutí. Európa napr. závisí od ruských dodávok energosurovín. Ak kontinent chce zvýšiť svoju nezávislosť a ukončiť závislosť na ruských energentoch, mal by ukázať čo sú schopné obetovať jeho jednotlivé štáty v záujme oslabenia Putinových pák nátlaku. Nová európska stratégia nemôže vychádzať iba z Paríža. Musí sa s ňou stotožniť aj postmerkelovské DE, pre ktoré boli donedávna domáce politické a ekonomické motívy dôležitejšie ako geopolitické hrozby. Pre silnú Európu je strategické angažovanie sa DE nevyhnutné. Rovnako koordinácia s US a UK – aj napriek brexitu. Žiadna európska stratégia nebude mať vážnosť bez vojenskej opory. Európske krajiny však už dlhé roky nedostatočne financujú svoje obranné kapacity. EÚ vydáva na svoju obranu 1,2 % HDP. Menej než tretinu toho, čo vydávajú US. A napokon – každý Európan si musí položiť ťažkú otázku, ktorej sa doteraz väčšina z nich vyhýbala: za čo sú ochotní bojovať a položiť život?

V minulosti aj niektoré zlé myšlienky viedli k dobrým výsledkom (v 60-tych rokoch de Gaullovo spochybňovanie úlohy US v NATO priviedlo k hlbokjej sebareflexii aliancie). Mohol by to byť aj osud Macronovej vízie. Analýza:

<https://www.foreignaffairs.com/articles/europe/2022-01-19/macrons-flawed-vision-europe>

Foreign Policy si kladie otázku, či je Amerika už späť ako sľuboval Joe Biden po nástupe do funkcie prezidenta Spojených štátov amerických. Mal ambíciu napraviť škody v zahraničných vzťahoch, ktoré spôsobil jeho predchodca Donald Trump. Ako sa však ukazuje, prvý rok Bidena v úrade poznačilo niekoľko zahranično-politických kríz od Kábulu po Kyjev. Práve tieto krízy ovplyvnili napĺňanie jeho agendy „America is back“.

Biden usiloval o zlepšenie vzťahov so spojencami v Európe, jeho úsilie však zatienila obnovená agresia Ruska voči Ukrajine. Americko-čínske vzťahy sa naďalej zhoršovali aj v dôsledku nekompromisného tvrdého prístupu voči Číne, ktorú US považujú za svojho mocenského súpera. Osudové rozhodnutie Bidena o stiahnutí vojsk z Afganistanu a ukončenie 20 rokov trvajúcej vojny vyústilo do chaosu a uvrhlo krajinu do obrovskej humanitárnej krízy po ujatí sa vlády Talibanom. Bidenovo úsilie riešiť klimatickú krízu bolo vo Washingtone stranícky zablokované. A medzitým svetom ďalej zmieta pandémia COVID-19 aj vďaka neschopnosti distribuovať vakcíny do všetkých oblastí sveta.

Foreign Policy oslovil viac ako 30 expertov, aby hodnotili zahraničnú politiku Bidenovej administratívy rok od jeho nástupu do funkcie. Experti vo svojich odpovediach ohodnotili angažovanie sa Bidenovej administratívy v 11 kľúčových oblastiach, od Európy, Blízkeho a stredného východu, Rusko cez Afganistan, Afriku, Latinskú Ameriku, klimatické zmeny, pandémiu COVID-19, OSN a humanitárnu pomoc, až po úlohu USA pri presadzovaní demokracie, právneho štátu a ľudských práv vo svete. Tu sú niektoré z nich:

Malcolm Turnbull, bývalý predseda vlády Austrálie Bidenovi odkazuje, že diplomacia si vyžaduje skúsenosti a v súperení s Čínou potrebujú Spojené štáty viac priateľov. Zahraničná politika Trumpa oslabilu dôveru v USA a na obnovenie stratenej dôvery bude treba urobiť podstatne viac než len predniesť niekoľko dobrých prejavov.

Bonnie Glaser, riaditeľ Ázijského programu v think tanku German Marshall Fund Bidenovej administratívy vytyka nezvládnutú strategickú komunikáciu v súvislosti s ťažením proti Číne. Za ďalšiu slabinu považuje americkú hospodársku politiku voči Číne.

Podľa Patrície Kim z Brookings Institution sa nastolený trend súperenia USA s Čínou nezaobíde bez vizionárskeho prístupu a diplomacie, aby sa zastavil trend, ktorý vedie k stále viac rozdelenému svetu a konfliktom.

Bývalý prezident Estónska, Toomas Hendrik Ilves sa domnieva, že po takmer dvoch dekádach globálnej vojny proti terorizmu, presmerovania pozornosti US zahraničnej politiky na Áziu a po štyroch rokoch absurdít administratívy Trumpa nie je celkom jasné, aká má byť dobrá európska politika Spojených štátov v 21. storočí. Ilves kritizuje aj prístup Bidena voči Ukrajine, v ktorom prevláda vzletná rétorika, chýba však substancia.

Tatiana Stanovaya z Carnegie Moscow Centre by dala Bidenovi za jeho ruskú politiku hodnotenie „C-“. Rok po jeho nástupe sa vzťahy s RU iba zhoršovali a aktuálna situácia (v kontexte UA) je napätá a zdá sa, že nemá riešenie.

Bývalému ministrovi zahraničia Jemenu Chálidovi Al-Jamanímu chýba viditeľná politika Bidena voči Sýrii. Oceňuje však víziu Bidenovej administratívy ukončiť vojnový konflikt v Jemene. Je presvedčený, že to bude ťažké, nie však nemožné.

Danny Ayalon, bývalý námestník ministra zahraničia Izraela očakával od novej US administratívy plné nasadenie v naštartovanom úsilí normalizácie vzťahov Izraela s arabskými štátmi prostredníctvom Abrahámskych dohôd. Namiesto toho Blízkym východom kolujú správy, že US sa z regiónu sťahujú a svoju pozornosť sústreďujú na Čínu.

Kenneth Roth, výkonný riaditeľ Human Right Watch je názoru, že oproti Trumpom nízko nastavenej latke, Biden ponúkol osviežujúci návrat k „normálnej“ US ľudsko-právnej politike. Napriek Bidenovým prísľubom však praktická US zahraničná politika v tejto oblasti bola neuspokojivo konvenčná.

Toto boli názory niektorých z oslovených expertov. Viac si môžete prečítať v samotnom článku prístupnom v linku: <https://foreignpolicy.com/2022/01/20/biden-foreign-policy-report-card-russia-china-afghanistan/>

Medzinárodný inštitút pre strategické štúdie (IISS) a nadácia Hannsa Seidela sa pozreli na otázku regionálnej bezpečnosti a aliancií na Blízkom východe a v Indopacifiku a ich implikácie pre bezpečnosť Európy. Podľa strategického prieskumu IISS z roku 2021 svet nebezpečne osciluje medzi poriadkom založenom na starých pravidlách, ktorý už nezodpovedá súčasným výzvam a novým poriadkom, ktorý ešte len treba dobre navrhnuť a strategicky vybudovať. Vlády sa snažia riešiť množstvo simultánnych bezpečnostných výziev, určiť hĺbku a rozsah dosiahnuteľnej a želateľnej bezpečnostnej autonómie vis-à-vis nevyhnutnej vzájomnej závislosti tak od spriateľených štátov, ako aj od oponentov. Usilujú sa nestrácať zo zreteľa aj špecifické regionálne hotspots, pričom zaujímajú svoje pozície v novej ére systémovej rivality medzi Čínou a USA.

Do tohto kontextu zapadajú aktuálne snahy EÚ a NATO o revíziu strategického smerovania. V prípade EÚ ide o Strategický kompas, dokument, ktorý má určiť formu aj substanciu pre rolu EÚ v oblasti medzinárodnej bezpečnosti. V prípade NATO ide o novú Strategickú koncepciu, ktorá má nahradiť ten predchádzajúci z roku 2010. V návrhu textu Strategického kompasu EÚ sa píše, že EÚ posilní vzájomne výhodné partnerstvá, ktoré slúžia európskym hodnotám a záujmom, a vymenúva celú škálu multilaterálnych, regionálnych a bilaterálnych iniciatív, ktoré majú prehĺbiť a posilniť partnerské formáty.

**SVET NEBEZPEČNE OSCILUJE MEDZI
PORIADKOM ZALOŽENOM NA STARÝCH
PRAVIDLÁCH A NOVÝM PORIADKOM, KTORÝ
EŠTE LEN TREBA NAVRHNÚŤ A STRATEGICKY
VYBUDOVAŤ**

Región MENA charakterizuje kombinácia rivality štátov, extrovertných mocností, zlyhávajúcich štátov, nadnárodných neštátnych aktérov, slabých a autokratických vlád a bledých ekonomických vyhliadok. Analytici hovoria o troch osiach, ktoré rozdeľujú región na tri rôzne centrá moci. Prvá mocenská os je teokratická, na čele s Iránom a jeho spojencami v Iraku, Libanone, Sýrii a Jemene. Druhá os je konzervatívno-autoritárska, ktorej dominujú štáty Perzského zálivu (GCC) predovšetkým však Saudská Arábia a Spojené arabské emiráty s podporou Egypta a tretia os je islamsko-populistická, v ktorej vedú Turecko a Katar. Tento komplexný obraz je ťažké aj pochopiť a zorientovať sa v ňom, nielen k nemu ešte zaujať adresné stanovisko. Analytici uvádzajú, že vlády EÚ nemôžu dúfať, že na Blízkom východe sa im podarí rýchlo dosiahnuť výsledky. Európske bezpečnostné ambície by mali zohľadňovať aj fakt, že partnerstvá s krajinami tohto regiónu môžu byť často frustrujúce. Európa je pritom vystavená priamym vplyvom z regiónu vďaka relatívnej geografickej blízkosti a historickému politickému dedičstvu. Bezprostredne sa jej dotýkajú hlavné zdroje instability: prílev utečencov a ekonomických migrantov, ako aj medzinárodný terorizmus.

Indopacifik sa stal súčasťou diplomatickej a bezpečnostno-strategickej terminológie iba v posledných rokoch. Kľúčovým dejiskom mocenského súperenia sa stal predovšetkým pre pochybnosti regionálnych partnerov o solídnosti bezpečnostných záväzkov Spojených štátov. Ale tiež kvôli Číne, ktorej rozmach opätovne nastolil tradičné bezpečnostné obavy v regióne. Spojenie týchto dvoch trendov narušilo regionálne bezpečnostné stratégie a viedlo k vytvoreniu nových bezpečnostno-politických aliancií. Sem možno zaradiť obrannú dohodu AUKUS, ktorú uzavreli v septembri 2021 Austrália, Spojené kráľovstvo a USA, ale aj Quad (Quadrilateral Security Dialogue), ktorú podpísali India, Austrália a Japonsko.

Strategický význam Indopacifiku pre Európu vyplýva z jeho ekonomickej dôležitosti. Pre Spojené štáty však nadobúda oveľa väčší strategický význam, keďže regiónu dominuje jeho úhlavný konkurent: Čína. Čína na rozdiel od Ruska má kapacity ohroziť regionálnu aj svetovú dominanciu USA a to komplexným spôsobom. Toto si uvedomuje aj EÚ, preto samotná Unia, ako aj niektoré ďalšie krajiny, napr. Francúzsko, Nemecko a Holandsko v ostatných rokoch vypracovali vlastné strategické dokumenty pre oblasť Indopacifiku. Z nich nepopierateľne vyplýva, že ich bezpečnosť je prepojená s prosperitou a dynamikou v regióne.

Podrobnú analýzu výziev a implikácií regionálnej bezpečnostnej dynamiky na BSV a v regióne Indopacifiku na európsku bezpečnosť si môžete prečítať v ďalších častiach tejto analýzy prostredníctvom linku: <https://www.iiss.org/blogs/research-paper/2022/01/regional-security-and-alliances-in-the-middle-east-and-the-indo-pacific>

Françoise Thomová z Desk Russie (think tank zaoberajúci sa vnútornou a zahraničnou politikou RU a bývalými republikami ZSSR) posudzovala návrhy zmlúv o bezpečnostných zárukách s US a NATO, ktoré RU predstavilo 17.12.2021. Ruské ultimátum požaduje garancie nerozširovania NATO na východ, zastavenie vojenskej spolupráce s postsovietskymi krajinami, stiahnutie OS NATO k hraniciam pred rokom 1997, ako aj stiahnutie jadrových zbraní US z Európy. Požiadavka sa týka 14 východoeurópskych a balkánskych štátov, ktoré sa stali členmi NATO za ostatných 24 rokov. Citujúc RU think tank Russtrat, iniciatíva RU „by mohla pomôcť US v tichosti opustiť SVE“. US by sa taktiež mali zdržať vstupu do RU morí (Čierneho, Severného, Baltského, Barentsovho a Ochotského mora) a zastaviť lety amerických bombardérov prakticky nad celou Európou a väčšinou Ázie (dolet Tomahawkov je cca 1800 km). Týka sa to aj JP, pre ktoré prijatie doložiek zmluvy by znamenalo likvidáciu amerických základní.

Výmenou za ústupky požadované od západu RU nenavrhuje odchod z Abcházska, Južného Osetska, Krymu, Donbasu, hoci sa odvoláva na návrat k stavu pred rokom 1997. Recipročne je pripravené zaviazat' sa, že nebude ohrozovať americkú bezpečnosť. Pripomína to vtíp z čias studenej vojny - čo je naše, je naše, o tom, čo je vaše, sa dá vyjednávať. Skrátka, RU požaduje, aby NATO „spáchalo samovraždu“ a aby sa US obmedzili na rolu regionálnej veľmoci. Podľa RU internetového denníka Vzglyad sú US v skutočnosti prizvané, aby zostali stát' za svojimi Heraklovými stĺpmi (sic) a mlčali na svojich ostrovoch, čo znamená, že de facto (bez ohľadu na odpoveď na RU návrhy) by americký svet ako taký prestal pre RU existovať. Moskva počíta s demoralizujúcimi účinkami takéhoto RU-US vyjednávania na Európu o jej osude. Vyjednávania, z ktorého je Európa vylúčená. Počíta aj so slabosťou US strany pri absencii európskych spojencov. Počíta tiež s podporovateľmi, ktorých si roky pestovala v rámci európskych vládnuccich elít. EÚ mala záujem zúčastniť sa rokovaní, Moskva si však neústupne presadila bilaterálny formát s Washingtonom. Podľa RU senátora Puškova sa európske krajiny snažia zapojiť sa do rokovaní, aby ich sabotovali. Avšak perspektíva dohôd, podľa Puškova, závisí len od vzťahov medzi RU a US. Podľa jeho názoru iba US úrady riadia svoje bombardéry v blízkosti RU hraníc a sú schopné rozmiestniť raketové systémy na území UA. Zatiaľ čo európske krajiny nevlastnia zbrane, ktoré by mohli ohroziť RU a ani nie sú nezávislé pri rozhodovaní o rozmiestňovaní zbraní na svojom území. RU denník Nezavisimaja gazeta zdôrazňuje, že RU vystupuje ako následník ZSSR, čiže superveľmoci, ktorá sa považuje za oprávnenú rokovať so západom ako rovný s rovným.

Prečo prichádza toto ultimátum RU? Russtrat predpokladá, že po 20 rokoch prípravy na vojnu je RU dostatočne silné, aby výrazne zmenilo rovnováhu globálnych síl. Súčasná historická situácia RU je jedinečná. Štát sa pripravil na veľké výzvy, ktoré môžu vzniknúť pod kritickým tlakom. RU obnovilo svoju váhu na medzinárodnej scéne do tej miery, že je schopné diktovať vlastné podmienky pri formovaní medzinárodnej bezpečnosti.

Ako by sa mal Západ k tejto situácii postaviť? Predovšetkým musíme situáciu vnímať takú, aká je, akokoľvek neprijemná by mohla byť pre naše demokratické štáty zvyknuté skôr na „akademické“ akcie ako na zabezpečovanie svojej existencie. Aby sme to dosiahli, musíme sa vymaniť z ruskej lži. Stačí si prečítať vyššie citované ruské texty, aby sme videli, že „bezpečnostné“ obavy predložené Moskvou sú len dymovou clonou a samotné NATO je v RU považované za papierového tigra. Ako naznačuje tlačová agentúra RU RIA, „atlantisti, napriek všetkým svojim chúťkam, nepôjdu do otvoreného konfliktu s RU, nechcú to a boja sa toho“. Keď Moskva hovorí o „bezpečnosti“, treba pod tým rozumieť „ruskú nadvládu“ a „beztrestnosť“, pretože o tom to celé je. Podľa Kremľa všetko, čo sám nemá pod kontrolou, môže ohroziť režim. To, čoho sa Moskva na UA bojí, nie je pár inštruktorov NATO, ale sloboda. Chce odzbrojenú UA, aby mohla zastrašiť kyjevských rebelov a nastoliť režim nenávidený jej obyvateľmi, teda úplne závislý od Kremľa. Ďalšou ilúziou, ktorej sa treba zbaviť, je myšlienka vitálnej občianskej spoločnosti v RU, ktorá by mohla obmedziť bojovné túžby prezidenta Putina. Prieskumy ukazujú, že vymývanie mozgov oficiálnou propagandou je účinné. 50% opýtaných Rusov považuje NATO a západ za zodpovedné za súčasné napätie a 16% obviňuje UA. Ak je Západ pevný, Kremľ usudzuje, že chce zničiť RU; ak západ ponúkne ústupky, Kremľ usúdi, že je slabý a je potrebné zvýšiť tlak. Ak dnes UA zbabelo sklameme, neuvedomujeme si nielen svoju nečestnosť, ale ani nebezpečenstvo, že ustúpime agresorovi. Sme ako Byzantínci, ktorí diskutovali o pohlaví anjelov, zatiaľ čo osmanské sily ničili mestské hradby.

Článok je tu: <https://en.desk-russie.eu/2021/12/30/what-does-the-russian-ultimatum.html>

V eseji amerického The Brookings Institution 13 expertov v oblasti ekonomiky, politiky a bezpečnosti hodnotilo dopady a dôsledky rýchleho technologického pokroku CN v posledných rokoch na celkovú hospodársku konkurencieschopnosť US aj v súvislosti s obavami o národnú bezpečnosť krajiny.

Uvádzame výber záverov, ku ktorým dospeli experti:

- 1) Hlavná myšlienka - súčasné *status quo* US pri ochrane svojich záujmov a hodnôt nie je udržateľné ani atraktívne. Na zabezpečenie lepších výsledkov vo všetkých aspektoch hospodárskej súťaže medzi US a CN v technologickej súťaži sú potrebné rozsiahle nové opatrenia.
- 2) Otvorený a konkurencieschopný ekonomický systém maximalizuje globálne inovácie. Nevyriešenou zostáva výzva vymedzenia hraníc pre kľúčové technológie, ochrana ktorých je nutná z dôvodu národnej bezpečnosti. Otázka sa týka ako US, tak aj CN. Obe veľmoci prijímajú príslušné opatrenia.
- 3) Jednou z asymetrických výhod US v oblasti technologickej konkurencie je spôsobilosť vytvárať koalície s cieľom dosiahnuť posun v oblasti inovácií. US a partneri sa snažia čeliť CN vzostupu investovaním do nových a oživením starých koalícií. Peking nemá toľko alternatív pri hľadaní podobných prístupov. Spolupráca CN s Moskvou má svoje limity pri citlivých vojenských technológiách, možnosti v rámci B.R.I. taktiež nepotvrdzujú ambície CN. CN sa bude pravdepodobne snažiť brániť koalíčnému prístupu US a partnerov testovaním odhodlania US smerom k TW, ktorý je najzraniteľnejším bodom z hľadiska technologickej konkurencie. Ak by TW vypadol z reťazca digitálnej ekonomiky, malo by to celosvetový negatívny dopad. Na druhej strane, zvýšenie kapacity výroby polovodičov mimo regiónu by bolo príležitosťou pre US a spojencov.
- 4) CN technologické investície sa riadia strategickou jasnosťou cieľov, vrátane posilnenia sociálnej kontroly, rozšírenia medzinárodného vplyvu a posilnenia vojenských spôsobilostí. US v súčasnosti nemajú rovnakú úroveň jasnosti, pokiaľ ide o ich vlastné technologické priority. Mali by preto spolupracovať s rovnako zmysľajúcimi partnermi a preskúmať, ako možno technológie využiť pri presadzovaní spoločných hodnôt a medzinárodných pravidiel a noriem. Súčasná US administratíva presadzuje vytváranie koalícií podobne zmysľajúcich krajín (EÚ, QUAD a AUKUS) a prispôsobuje agendu tak, aby odrážala priority druhej strany. EÚ má napr. osobitný záujem o otázky ochrany súkromia, ako aj o reguláciu veľkých technológií.
- 5) US prežívajú zmenu paradigmy v spôsobe financovania a vývoja technológií. Mnohé prelomové objavy vznikli v súkromnej sfére a boli formované preferenciami spotrebiteľov. Okrem budovania väzieb s PPS, akademickou obcou a MVO by administratíva US mala spolupracovať s medzinárodnými partnermi pri koordinácii kontroly vývozu, stanovovania noriem a smerovania investícií pri spoločných strategických cieľoch.
- 6) CN prudko napreduje vo vývoji a exporte technológií umožňujúcimi dohľad a represiu. Pokiaľ US a partneri nevyvinú alternatívy a nebudú pomáhať rozvojovým krajinám pri budovaní ich digitálnej infraštruktúry, ak nebudú aktívnejší v činnosti organizácií stanovujúcich normy a ak nepôjdu príkladom pri presadzovaní noriem, mohli by sa ocitnúť v situácii, keď sa technológie a normy budú celosvetovo orientovať na preferencie a aktivity CN. Vývoz a financovanie CN technológií prináša výhody v oblastiach s predtým neuspokojenými potrebami v reálnom čase. Pokiaľ nebude existovať presvedčivá alternatíva zo strany US a partnerov, kritika CN praktík bude prázdnu a pokryteckou.
- 7) Otvorené digitálne prostredie ponúka strategické výhody a zároveň vytvára zraniteľné miesta pre US a partnerov, napr. v náchylnosti na dezinformácie. Demokratické vlády by však mali odolať pokušeniu reagovať na autokracie a zapojiť sa do starostlivého hodnotenia rizík a vyváženého úsilia o zmiernenie a podporovať voľný tok informácií. Problém však nie je len v tom, čo robí CN, ale aj v tom, čo nerobia liberálne štáty. Ani US, ani iná krajina či koalícia, zatiaľ neponúkli model pomoci rozvojovým krajinám, ako získať prístup k základným, oveľa menej transformačným technológiám v rozsahu CN Digitálnej hodvábnej cesty z 2015. Iniciatíva EÚ v oblasti konektivity Global Gateway naznačuje, že Európa si uvedomuje potrebu preukázať svoj záväzok voči globálnej technologickej infraštruktúre. US by napr. mohli zlepšiť podporu krajinám so stredným príjmom a rozvojovým krajinám pre digitálnu infraštruktúru, a aktívnejšie sa zapájať do činnosti medzinárodných orgánov stanovujúcich normy.

Názory expertov sú tu: <https://www.brookings.edu/essay/u-s-china-technology-competition/>